

VALTIOVARAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 55/1998 vp

Hallituksen esitys vuoden 1998 toiseksi lisätalousarvioksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 4 päivänä marraskuuta 1998 lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi edellä mainitun hallituksen esityksen 241/1998 vp.

Lisätalousarvioaloitteet

Valiokunta on käsitellyt esityksen yhteydessä eduskunnan 4 päivänä maaliskuuta 1998 valiokuntaan lähettämät lisätalousarvioaloitteet:

22 Janina Andersson /vihr ym.: Puolustusmateriaalihankintoihin ehdotetun määrärahan poistamisesta (27.10.16)

23 Maria Kaisa Aula /kesk. ym.: Määrärahan osoittamisesta poliisin toimintamenoihin (26.75.21)

24 Toimi Kankaanniemi /skl ym. Määrärahan osoittamisesta nuorten syrjäytymistä ehkäisevien hankkeiden tukemiseen (29.98.50)

25 Mikko Kuoppa /va-r ym.: Määrärahan osoittamisesta sijoitusmenoihin työllisyyden turvaamiseksi (34.06.77)

26 Tauno Pehkonen /skl ym.: Määrärahan osoittamisesta satovahinkojen korvaamiseen (30.31.44)

27 Veijo Puhjo /va-r ym.: Puolustusmateriaalihankintoihin ehdotetun määrärahan poistamisesta (27.10.16)

28 Ola Rosendahl /r: Maatilatalouden kehittämisrahosta valtiovarastoon ehdotetun siirron poistamisesta (12.30.99)

29 Pentti Tiusanen /vas: Puolustusmateriaalihankintoihin ehdotetun määrärahan poistamisesta (27.10.16)

30 Pentti Tiusanen /vas: Määrärahan osoittamisesta valtatie 6:n liikenneturvallisuuden parantamiseen välillä Koskenkylä—Kouvola (31.24.77)

31 Pentti Tiusanen /vas: Määrärahan osoittamisesta valtatie E 18:n liikenneturvallisuuden parantamiseen välillä Hamina—Vaalimaa (31.24.77)

32 Pentti Tiusanen /vas: Määrärahan osoittamisesta rantaradan jatkamiseen Helsingistä Kotkan kautta Venäjän rajalle (31.58.21)

33 Jukka Vihriälä /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta satovahinkojen korvaamiseen (30.31.44)

34 Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittamisesta poliisin toimintamenoihin (26.75.21)

35 Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittamisesta satovahinkojen korvaamiseen (30.31.44)

36 Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittamisesta vähän liikennöityjen rataosuuksien peruskorjaukseen (31.58.21).

Jaostokäsittely

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan hallinto- ja tarkastus-, turvallisuus- ja puolustus-, vero-, sivistys- ja tiede-, maatalous-, liikenne-, kauppa- ja teollisuus-, sosiaali- ja työ- sekä asunto- ja ympäristöjaostoissa.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Valiokunta on käsitellyt asian ja saamansa selvityksen perusteella päättänyt asettua puoltamaan hallituksen esityksen hyväksymistä.

Pääluokka 26

SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

75. Poliisitoimi

21. *Toimintamenot (osa EU)* (siirtomääräraha 2 v)

Saadun selvityksen perusteella valtiovarainvaliokunta toteaa, että toimintamenomomentin rahoitus on riittämätön kasvaviin vaatimuksiin nähden. Momentin määrärahassa edellisiltä vuosilta siirtyvä rahoitus on jo useana vuonna muodostanut ratkaisevan osuuden. Tämän siirtyvän rahoituksen määrä on vuosi vuodelta supistunut ja tämän lisätalousarvion määrärahasolla supistuu edelleen vuonna 1999. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan hallitus on lisätalousarvion käsittelyn yhteydessä todennut tarkoituksena olevan, että poliisin määrärahan mitoitus mahdollistaa nykyisin käytössä olevien resursien turvaamisen ilman henkilöstön lomautuksia tai irtisanomisia. Tämän tarkoituksen toteutumista seurataan kehyspäättöksen ja vuoden 1999 lisätalousarvion valmistelun yhteydessä.

Pääluokka 27

PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Puolustusvoimat

16. *Puolustusmateriaalihankinnat* (siirtomääräraha 3 v)

Saadun selvityksen perusteella momentille esitetystä lisäyksestä ilmavoimien lentotoiminnan turvaamiseen on kohdennettu lähes 118 milj. markkaa. Ulkomailta tarvittavien varaosien ja

tarvikkeiden sekä palvelujen osuus tästä on vajaat 23 milj. markkaa ja kotimaahan kohdentuva osuus 95 milj. markkaa. Muun kuin lentokoneiteollisuuden työllisyyden turvaamiseksi kotimaassa määrärahasta on tarkoitus käyttää 74 milj. markkaa. Valiokunta toteaa, että tällä ei voida turvata kotimaiselle puolustustarviketeollisuudelle riittävää tilauskantaa edes lyhyellä tähtäyksellä.

Pääluokka 28

VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Valtiovarainministeriö

88. *Osakehankinnat* (siirtomääräraha 2 v)

Suomen Posti Yhtymä Oy:n jakautumisesta on päätetty käsiteltävänä olevan lisätalousarvioehdotuksen antamisen jälkeen. Valiokunta ehdottaa, että momentin 4. kappaleeseen tehdään tästä aiheutuva lisäys.

Lisäksi valiokunta toteaa, että edellä mainitun johdosta momentin perustelujen selvitysosaa viides kappale tulisi kuulua seuraavasti:

"Suomen Posti Yhtymä Oy on ylimääräisessä yhtiökokouksessa 17.11.1998 hyväksynyt jakautumissuunnitelman, jolla yhtiö jakautuu Posti Yhtymä Oy:ksi sekä kiinteistöliiketoimintaa harjoittavaksi yhtiöksi. Jakautumissuunnitelman mukaan kiinteistöliiketoimintaa harjoittavan yhtiön taseen suuruus olisi noin 620 000 000 mk. Suomen Posti Yhtymä Oy:n jakautumisen jälkeen kiinteistöliiketoimintaa harjoittava yhtiö on tarkoitus sulauttaa perustettavaan osakeyhtiöön."

Momentti muuttuu seuraavaksi:

(1.—3. kappale kuten HE)

Valtioneuvosto oikeutetaan myös sulauttamaan Alko-Yhtiöt Oy:n jakautumisen seurauksena syntyvä Varainhoito-yhtiö Arctia-Invest Oy sekä Suomen Posti Yhtymä Oy:n jakautumisen seurauksena syntyvä kiinteistöliiketoimintaa harjoittava yhtiö.

39. Eräät siirrot Ahvenanmaan maakunnalle

30. *Ahvenanmaan tasoitusmaksu* (arviomääräraha)

Tasoitusmaksun perusteena olevien valtion tulojen määrän lisääntymisen johdosta momentille ehdotetaan valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen perusteella lisättäväksi 18 000 000 markkaa.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään lisäystä 109 000 000 mk.

Pääluokka 30

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

31. Maa- ja puutarhatalouden tulotuki (osa EU)

44. *Satovahinkojen korvaaminen* (siirtomääräraha 3 v)

Saadun selvityksen mukaan on vuodelta 1997 käyttämättä jääneet varat huomioon ottaen vuoden 1998 satovahinkojen korvaamiseksi käytettävissä yhteensä 324,9 milj. markkaa. Viljelmäkohtaisiin satovahinkokorvauksiin on arvioitu kuluvan noin 190—210 milj. markkaa käytettävistä korvausprosentista riippuen. Vaikka satovahinkojen määrien lopullisia tietoja ei ole vielä käytettävissä, niin näyttää siltä, että viljelmäkohtaisiin korvauksiin tarvittaisiin määrärahoja vähemmän kuin aiemmin arvioitiin. Toisaalta on kuitenkin ilmennyt tarvetta satotilaston perusteella arvioitaviin yleiskorvauksiin. Päätöksen siitä, suoritetaanko jollakin alueella yleiskorvauksia, tekee lain mukaan valtioneuvosto.

Valtiovarainvaliokunta katsoo, että laajamittaisten määrällisten ja laadullisten vahinkojen takia on tarve kompensoida viljelijöiden menetyksiä myös yleiskorvausten avulla. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan rukiille esitetään koko maassa maksettavaksi vehnän tuen tasoista yleiskorvausta satovahinkojen korvaamisesta varatusta määrärahasta. Valtiovarainvaliokunta toteaa, että nurmet ovat kärsineet huomattavia vahinkoja ja viljelmäkohtainen kor-

vausjärjestelmä ottaa nurmiin kohdistuneet vahingot heikosti huomioon. Viljelmäkohtaisten korvausten sekä ruusialalle maksettavan yleiskorvauksen jälkeen jäävä määrä on valiokunnan mielestä käytettävä vuonna 1998 viljelyksessä olevalle nurmialalle maksettavana yleiskorvauksena. Valiokunta katsoo lisäksi, että avomaan puutarhatuotannolle aiheutuneet vahingot tulee selvittää pikaisesti.

Satovahinkojen korvaamisesta annetun lain 2 §:n 2 momentin mukaan satovahinkokorvausta ei voida maksaa sellaisen kasvulohkon osalta, jolta maksetaan maatalouden ympäristötuen erityistukeen kuuluvaa tukea luonnonmukaiseen tuotantoon siirtymiseksi, ellei asetuksella toisin määrätä. Tällaista asetusta ei ole toistaiseksi annettu. Asetuksen puuttuessa siirtymäkauden pelloilla tapahtuneet vahingot eivät siten ole korvaukelpoisia.

Valiokunta edellyttää, että hallitus käynnistää toimet asetuksen antamiseksi siten, että satovahinkokorvausten myöntäminen myös siirtymävaiheessa olevalle tuotannolle tulee mahdolliseksi, jossa yhteydessä tulee arvioida myös esimerkiksi omavastuun taso ja erikoistuotannon ongelmat.

33. Maatilatalouden rakenteen ja maaseudun kehittäminen (osa EU)

49. *Maaseutuelinkeinotoiminnan korkotuki* (arviomääräraha)

Sen johdosta, että korkotukilainahakemuksia on tullut paljon vuosina 1997 ja 1998, hallitus esittää, että korkotukilainojen myöntämisvaltuutta lisätään 200 milj. markkaa eli myöntämisvaltuuteen olisi käytettävissä kuluvana vuonna 1 000 milj. markkaa. Momentin perustelujen selvitysosassa on todettu, että vuonna 1997 korkotukilainoja myönnettiin n. 930 milj. markkaa, kun valtuus myöntää lainoja oli vain 800 milj. markkaa. Valtiovarainvaliokunta katsoo, ettei tätä ylitystä voida vähentää vuoden 1998 myöntämisvaltuudesta.

Valiokunta edellyttää, että vuodelle 1998 hyväksytty korkotukilainojen

myöntämisvaltuus käytetään täysimääräisesti, jolloin lainoja myönnetään kuluvana vuonna 1 000 000 000 markkaa.

87. Maanmittauslaitos

21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Johtuen uuden ns. JAKO-järjestelmän käytönoton alkuvaikeuksista Maanmittauslaitoksessa on toimitusten laskutuksessa ollut viivettä. Maanmittauslaitoksen tulokertymä jäänee vuonna 1998 maa- ja metsätalousministeriöltä saadun selvityksen mukaan huonommaksi kuin mitoitettaessa lisätalousarviossa tarvittavaa määrärahaa arvioitiin. Koko vuoden tulokertymätavoite on 236 milj. markkaa, josta noin 94 milj. markkaa tulisi kertyä ajalla 24.11.—31.12.1998.

Valiokunta toteaa, että lisämäärärahatarpeen syynä on Maanmittauslaitoksessa sovellettavan nettobudjetoinnin joustamattomuus. Kysymys ei ole pitkällä tähtäyksellä todellisesta lisäyksestä valtion menoihin, vaan myöhentyvistä tuloista, jotka eivät ehdi kertyä budjettivuoden loppuun mennessä. Maanmittauslaitokselle olisi riittänyt, että tarvittava lisämääräraha olisi voitu lainata, jonka lainan Maanmittauslaitos olisi maksanut takaisin tulevana vuosina. Valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella valiokunta pitää yhtenä ratkaisuna ongelmaan paluuta bruttobudjetointiin.

Pääluokka 31

LIIKENNEMINISTERIÖN HALLINNONALA

24. Tielaitos

79. Tieverkon jälkirahoitus- ja kokonaisrahoitushankkeet (siirtomääräraha 3 v)

Valiokunta ei voi pitää perusteltuna menettelytapana sitä, että hallitus ehdottaa 90 milj. markan määrärahaa uuteen kehittämishankkeeseen.

Tielaitos valtuutetaan sopimaan hanketta koskeva kokonaisrahoitussopimus, josta valtiolle saa aiheutua menoja yhteensä enintään 270 milj. mk, kun samanaikaisesti keskeneräisten kehittämishankkeiden jatkaminen hidastuu määrärahojen niukkuuden vuoksi. Keskeneräisten kehittämishankkeiden hidastuminen tai jopa pysähtyminen aiheuttaa yhteiskunnalle huomattavia lisäkustannuksia. Tässä vaiheessa olisi valiokunnan mielestä ollut tarkoituksenmukaisempaa osoittaa kyseinen määräraha vireillä oleviin kehittämishankkeisiin tai perustienpitoon, esim. huonokuntoisen alemman tieverkon kunnostukseen. Kuten valiokunta on vuoden 1995 kolmatta lisätalousarviota koskevassa mietinnössä todennut, suuria ja merkittäviä kehittämishankkeita ei tule käynnistää lisätalousarvioesityksen perusteella, vaan ne kuuluvat selkeästi varsinaisen talousarvion yhteydessä päätettäviin asioihin.

Valiokunta edellyttää, että keskeneräisten kehittämishankkeiden jatkamiseen voidaan osoittaa riittävä rahoitus siten, että töitä voidaan jatkaa keskeytyksellä myös vuonna 1999.

Valtuutus Porvoo—Koskenkylä -hanketta koskevan sopimuksen tekemiseen tulee eduskunnan käsiteltäväksi vielä vuoden 1999 varsinaisen talousarvion käsittelyn yhteydessä, jolloin hankkeen tarkoituksenmukaisuutta voidaan arvioida suhteessa keskeneräisiin hankkeisiin käytettävissä olevaan rahoitukseen.

99. Liikenneministeriön hallinnonalan muut menot

88. Osakehankinnat (siirtomääräraha 2 v)

Valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella momentille lisätään ehdotetun 30 milj. markan lisäksi 6 milj. mk. Lisäys aiheutuu siitä, että lisätalousarvioesityksessä ehdotettu 30 milj. markan määräraha oli mitoitettu ilman osakkeiden myynnin yhteydessä maksettavia arvonalisäveromenoja.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään lisäystä 36 000 000 mk.

(2. kappale kuten HE)

Pääluokka 32

KAUPPA- JA TEOLLISUUSMINISTERIÖN
HALLINNONALA

50. Teollisuuden edistäminen

Eduskunta on hyväksyessään kuluvan vuoden varsinaisen talousarvion hyväksynyt momentille 32.50.46 Avustus telakkateollisuuden kilpailuedellytysten turvaamiseksi (siirtomääräraha 3 v) 265 milj. markan määrärahan käytettäväksi avustuksena telakkateollisuuden kilpailuedellytysten turvaamiseksi. Samalla on annettu myöntämisvaltuus, jonka mukaan vuonna 1998 saa myöntää avustuksia siten, että alusten rakentamis- ja peruskorjaussopimusten yhteenlaskettu arvo on enintään 5 miljardia markkaa.

Valiokunnan tietoon on tullut, että tämänhetkisten arvioiden mukaan edellä tarkoitettusta myöntämisvaltuudesta on käyttämättä yli 2 miljardia markkaa sen johdosta, ettei telakkateollisuutemme ole saanut riittävästi uusia tilauksia. Valiokunta katsoo, että käyttämättä olevia tilausvaltuuksia on riippumatta siitä, että EU:n laivanrakennusdirektiivin voimassaoloaika päättyy, voitava käyttää eduskunnan jo hyväksymässä laajuudessa myös vuonna 1999.

Valiokunta edellyttää, että hallituksen tulisi pikaisesti selvittää, millä toimenpiteillä voidaan turvata käyttämättä oleva telakkatuen tilausvaltuuksien käyttö myös ensi vuonna siten, että asiasta voidaan päättää vuoden 1999 talousarvion käsittelyn yhteydessä.

88. Osakehankinnat (siirtomääräraha 2 v)

Koska vaihtovelkakirjalaina on tietyissä tapauksissa tarkoituksenmukainen rahoitusinstrumentti, joka antaa lainan merkitsijälle mahdollisuuden harkita osakkeiksi muuntamisen tarkoituksenmukaisuutta yhtiön myöhemmän toiminnan tuloksellisuuden perusteella, valiokunta ehdottaa valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen perusteella momentin 2. kappaleen loppuun tätä tarkoittavaa lisäystä.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

(1. kappale kuten HE)

Määrärahaa saa käyttää niiden osakkeiden

merkintähinnan maksamiseen, joita valtio merkitsee valtionyhtiöiden osakeannissa. Määrärahaa saa käyttää myös muista tarpeellisista osakejärjestelyistä aiheutuvien menojen maksamiseen sekä valtionyhtiöiden yksityistämiseen liittyvien menojen maksamiseen. *Lisäksi aikaisempien vuosien ja kuluvan vuoden siirtomäärärahoja saa käyttää vaihtovelkakirjalainojen merkintähinnan maksamiseen. Vaihtovelkakirjalaina saadaan merkitä vakuutta vaatimatta.*

(3. ja 4. kappale kuten HE)

51. Yritystoiminnan investointi- ja kehittämissuhteiden tukeminen

49. *Yritysten investointi- ja kehittämissuhteiden tukeminen (osa EU) (arviomääräraha)*

Koska yritystuen maksatushakemusten määrä on ollut ennakoitua pienempi, hallitus ehdottaa momentilta vähennettäväksi 40 milj. markkaa. Valiokunta toteaa, että vaikka kokonaisuutena arvioiden määrärahaa jää käyttämättä, sen käyttötarpeen alueellisesta ja alakohtaisesta erilaisuudesta johtuen määrärahaa ei käytännössä ole voitu hyödyntää optimaalisella tavalla. Valiokunta kiinnittää asiaan huomiota ja katsoo, että hallituksen tulee tehostaa momentin määrärahan hyödyntämistä siten, että määräraha vastaisuudessa tulee kokonaan käytetyksi.

85. Ulkomaankaupan edistäminen

40. *Yritysten kansainvälistyminen (osa EU) (arviomääräraha)*

Hallitus ehdottaa, että momentille myönnetään lisäystä 25 milj. markkaa sen johdosta, että suurin osa vuonna 1996 myönnettyistä tuista on tullut maksuun vuonna 1998 ja vuonna 1997 myönnetty tuet tulevat pääosin maksuun vuonna 1999.

Valiokunta kiinnittää hallituksen huomiota sekä määrärahan riittävyyteen että ennenkaikkea tukien myöntämis- ja maksatusmenettelyn hitauteen. Valiokunnan mielestä hallituksen on ryhdyttävä pikaisiin toimenpiteisiin asian johdosta.

Pääluokka 33

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA

17. Työttömyysturva

51. *Työttömyysturvalain mukainen perusturva* (arviomääräraha)

Peruspäivärahan saajien määrän alenemisesta johtuen momentilta vähennetään valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella lisätalousarvioletyksessä esitetyn 107 milj. markan vähennyksen lisäksi 110 milj. markkaa.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentilta vähennetään 217 000 000 mk.

19. Eläkevakuutus

52. *Valtion osuus yrittäjien eläkelaista johtuvista menoista* (arviomääräraha)

Avoimien maksujen alentumisesta ja yrittäjien maksutulon kasvusta johtuen momentilta vähennetään valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella lisätalousarvioletyksessä esitetyn 70 milj. markan vähennyksen lisäksi 40 milj. markkaa.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentilta vähennetään 110 000 000 mk.

60. *Valtion osuus kansaneläkelaista johtuvista menoista* (arviomääräraha)

Arvioiden tarkentumisesta johtuen ja valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella lisätalousarvioletyksessä esitetty 142 milj. markan lisäys ja siten koko momentti poistetaan.

Momentti:

(Poist.)

22. Sotilasvammakorvaukset ja eräät kuntoutustoiminnan menot

58. *Suomen itsenäisyyden 80-vuotisjuhlarahojen tuoton käyttö* (siirtomääräraha 3 v)

Kuten momentin perustelujen selvitysosassa on todettu, vuoden 1997 lisätalousarviossa

myönnettiin määräraha, jota käytetään sotainvalidien ja muiden rintamaveteraanien asuntojen peruskorjauksiin. Rakennusalan työvoimapolasta johtuen useat hankkeet ovat viivästyneet ja määrarahasta on jäänyt osa käyttämättä. Valio-kunta katsoo, että on hyvä että momentti muutetaan 3-vuotiseksi siirtomäärarahaksi ja turvataan näin tarpeellisten hankkeiden saattaminen loppuun.

57. Lomatoiminta

40. *Valtion korvaus maatalousyrittäjien lomituspalvelujen kustannuksiin* (arviomääräraha)

Ennakon aiempaa suuremmasta määrästä johtuen momentille lisätään valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella lisätalousarvioletyksessä esitetyn 151 milj. markan lisäksi 3 milj. markkaa.

Valtiovarainvaliokunta on jo aiemmissa mietinnöissään kiinnittänyt huomiota maatalousyrittäjien lomituspalvelujen kustannusten alibudjetointiin. Saadun selvityksen mukaan budjetointiongelmia poistunevat tältä osin vuonna 1999.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään lisäystä 154 000 000 mk.

Pääluokka 34

TYÖMINISTERIÖN HALLINNONALA

05. Euroopan sosiaalirahaston ohjelmien toteutus

EU-varojen budjetointi. Valtiovarainvaliokunta on huolestunut sekä EU-varojen jäykästä ja pirstaleisesta budjetoinnista että ohjelmien hitaasta käynnistymisestä johtuvista ongelmista. Vaarana on, että osa EU-varoista jää käyttämättä.

06. Työvoimapolitiikan toimeenpano

52. Työmarkkinatuki (arviomääräraha)

Työmarkkinatuen saajien määrän kasvusta johtuen momentille lisätään valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella lisätalousarvioesityksessä esitetyn 361 milj. markan lisäksi 100 milj. markkaa.

Valtiovarainvaliokunta on kiinnittänyt huomiota työmarkkinatukeen budjetoidun määrärahan arvioitua huomattavasti suurempaan tarpeeseen ja on selvittänyt määrärahan kasvun syitä. Saadun selvityksen mukaan työttömyyskasoihin kuuluvien osuus työttömistä on alentunut tuntuvasti viime vuosina. Esimerkiksi vuoden 1996 joulukuussa kassan jäsenten osuus oli 55 %, kun se on tällä hetkellä noin 44 %. Työmarkkinatukea saavien lukumäärä on kuitenkin vastaavana aikana lievästi kasvanut, vaikka työttömien työnhakijoiden määrä on alentunut lähes 80 000 henkilöllä. Työmarkkinatukea saavien ikäkauma on samalla muuttunut niin, että vanhempien, etenkin 45 vuotta täyttäneiden määrä on kasvanut. Tämä on johtunut vuoden 1997 alussa voimaan tulleesta työttömyysturvauudistuksesta, jossa muun muassa ansioturvan ja peruspäivärahan työssäoloa pidennettiin ja alle 25-vuotiaiden työmarkkinatukioikeutta rajoitettiin. Myös ansiosidonnaiselta päivärahalta työmarkkinatuella tippuneiden määrä on edelleen melko korkea ja on kuluvana vuonna ollut kasvussa.

Valiokunta pitää huolestuttavana myös sitä, että työmarkkinatukea saavilla työttömyyden kesto on pitkä eli he työllistyvät hitaammin kuin muut työttömät työllisyystilanteen parantuessa. Työmarkkinatuen saajissa on myös noin 15 % työvoimapolitiittisten toimenpiteiden piirissä olevia, joita ei tilastoida työttömiksi. Työmarkkinatuen saajien määrän kasvaessa on hyvä, että toteutetaan toimia, joilla työmarkkinatuen tarve vähenee. Esimerkkeinä tällaisista ovat työharjoittelu ja oppisopimuskoulutus. Työmarkkinatukea ei saa, ellei lähde koulutukseen tai ota vastaan harjoittelupaikkaa.

Samalla, kun työttömyyden keskimääräinen kesto on pidentynyt, on yli 50-vuotiaiden osuus voimakkaasti kasvanut. Valtiovarainvaliokunta

on aiemmissa mietinnöissään kiinnittänyt huomiota paitsi yleisiin työllistymisen esteisiin, ml. työnantajamaksut, myös erityisesti ikääntyneiden pitkäaikaistyöttömien vaikeaan pääsyyn avoimille markkinoille työllisyystilanteen ja asenteiden takia. Valiokunta katsoo, että tehtyjen kuntoutustarveselvitysten pohjalta toteutettavia kuntoutus- ja muita toimenpiteitä on tehostettava ja räätälöitävä tälle kohderyhmälle erikseen soveltuvia ratkaisuja, jolloin myös päihdekuntoutettavat tulee ottaa huomioon. On myös tehostettava erilaisten koulutuksen, kuntoutuksen ja tukityön yhdistelmien käyttöä ja kiinnitettävä kasvavaa huomiota työn kautta kuntouttamiseen.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään lisäystä 461 000 000 mk.

65. Kotitaloustyön väliaikainen tuki (siirtomääräraha 3 v)

Kotitaloustyötä on tuettu kokeiluna kahden eri tukijärjestelmän pohjalta, suorana tukena yrityksille Itä-Suomen ja Länsi-Suomen läänien alueella ja verovähennysoikeuden muodossa Etelä-Suomen, Oulun ja Lapin lääneissä. Saadun selvityksen mukaan verovähennysoikeutta on käyttänyt kuluvana vuonna noin 5 000 kotitaloutta ja kotitaloustyön tukea vajaat 11 000 kotitaloutta. Molempia tukijärjestelmiä on eniten käytetty kunnossapito- ja perusparannustöihin.

Kotitaloustyön tukikokeiluun varattiin kuluvalle vuodelle 200 000 000 markkaa. Saadun selvityksen mukaan määrärahasta käytettiin syyskuun loppuun mennessä noin 7,2 milj. markkaa, minkä lisäksi järjestelmän hallinnointiin käytettiin noin 2,6 milj. markkaa. Määrärahan käyttöaste on jäänyt tehostetusta tiedottamisesta huolimatta siten erittäin alhaiseksi. Muuttamalla määräraha kolmivuotiseksi siirtomäärärahaksi pyritään kuitenkin turvaamaan kokeilun jatkuminen. Valiokunta kiirehtii tukijärjestelmästä ja verotuesta suunnitellun tutkimuksen toteuttamista, jotta jo kokeilukauden aikana voidaan tehdä johtopäätökset järjestelmän toimivuudesta. Tukijärjestelmää on valiokunnan mielestä pyrittävä yksinkertaistamaan ja selkiyttämään sekä tuen tasoa nostamaan. Tukea on pyrittävä

suuntaamaan sen alkuperäisen tarkoituksen mukaisesti aikaisempaa enemmän esimerkiksi vanhusten ja lasten hoidon tukemiseen.

07. Pakolais- ja siirtolaisuusasiat

61. *Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto* (arviomääräraha)

Saadun selvityksen mukaan turvapaikanhakijoita saapuu Suomeen kuluvana vuonna noin 1 200, kun heitä vielä talousarvion valmistelun yhteydessä arvioitiin tulevan noin 1 000. Turvapaikkaprosessin kesto on pidentynyt 15 kuukauden talousarvioesityksen 12 kuukauden arvios- ta. Turvapaikanhakijoiden määrän kasvu sekä käsittelyaikojen pidentyminen ovat johtaneet lisäpaikkojen tarpeeseen vastaanottokeskuksis- sa. Vastaanottokeskusten paikkamäärää on lisätty tänä vuonna 1 267 paikasta 1 583 paik- kaan.

Perheen yhdistämisen kautta maahan tulleet pakolaiset ovat pakolaisten ja turvapaikanhaki- joiden vastaanotosta annetun valtioneuvoston päätöksen (1607/1992) mukaisten korvausten osalta samassa asemassa kuin muutkin päätök- sen tarkoittamat pakolaiset. Kuluvana vuonna arvioidaan perheenyhdistämishjelman puitteis- sa tulevan Suomeen noin 500 henkilöä, joista koituvia kustannuksia valtio korvaa kunnille noin 13 500 000 markkaa. Suomi on edelläkävijä perheenyhdistämishjelman toteuttajana, jolloin sen tulee kyetä vastaamaan myös tästä aiheutu- viin resurssitarpeisiin.

Päälukokka 35

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLIN- NONALA

45. Asunto- ja rakennustoimi

54. *Asumistuki* (arviomääräraha)

Valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella momentille lisätään lisätalousarvio- esityksessä ehdotetun 170 000 000 markan lisäk- si 80 000 000 markkaa.

Saadun selvityksen perusteella valiokunta to- teaa, että asumistukimenojen nousu ei johdu hal- lituksen esityksessä todetusta etuuksien parantu- misesta, vaan siitä, että työllisyyden parantumi- nen ei ole vähentänyt maksatuksia odotetulla tavalla pitkäaikaistyöttömyyden pysyessä aiem- malla tasolla.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään lisäystä 250 000 000 mk.

TULOT

Osasto 12

SEKALAISET TULOT

26. Sisäasiainministeriön hallinnonala

98. *Euroopan aluekehitysrahastosta saatavat tulot (EU)*

Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen perusteella momentti ja sille ehdotettu 131 563 000 markan vähennys tulisi poistaa lisä- talousarvioesityksestä.

Valtiovarainvaliokunta toteaa vähennyseh- dotuksen peruuttamisen johtuvan siitä, että Eu- roopan aluekehitysrahastovaroja aiemmista tie- doista poiketen tuloutuukin komissiolta vuoden 1998 aikana vuoden 1998 talousarvioon merkitty määrä, joten perustetta tuloarvion vähennykseen ei enää ole.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

(Poist.)

39. Muut sekalaiset tulot

50. *Tulot osakemyynnistä*

Koska Sonera-Yhtymä Oyj:n myynnistä saa- tava tulo on varmistunut, momentille ehdotetaan valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen pe- rusteella tämän johdosta lisättäväksi 2 500 000 000 markkaa.

Koska Fortum Oyj:n myynnistä kertyy tuloja, momentille ehdotetaan valtiovarainministeriöltä

saadun selvityksen perusteella tämän johdosta lisättäväksi 1 300 000 000 markkaa.

Momentin nettoarvio ehdotetaan edellä mainituilla perusteilla korotettavaksi 8 400 000 000 markaksi.

Lisäksi momentin perustelujen selvitysoosan ensimmäisen kappaleen tilalla tulisi mainituista syistä olla seuraava teksti:

"Arvioon sisältyy Sonera-Yhtymä Oyj:n 158 000 000 osakkeen myynnistä 45 mk/osake saatu 6 804 milj. markan nettotulo.

Arvioon sisältyvät myös Fortum Oyj:n myynnistä saatavat tulot. Fortumin osakkeita myydään 160 000 000 kappaletta, joista vaihtotarkjouksen hyväksyneille Neste Oyj:n vähemmistöosakkaille 89 000 000—109 000 000 osaketta osakkeen hinnasta riippuen ja henkilöstöannissa Fortum-konsernin henkilöstölle 2 000 000 osaketta. Näin ollen valtiolle kertyy myyntituloja arviolta 49 000 000—69 000 000 osakkeen myynnistä. Koska osakkeen hinnan alustava hintaväli on 27—33 mk, nettotulokertymä on arviolta 1,3—2,2 mrd. markkaa. Tuloarvio sisältää hintahaarukan alarajan mukaan lasketun määrän."

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä nettotulona 8 400 000 000 mk.

Osasto 15

LAINAT

02. Valtion nettolainanotto

01. Nettolainanotto

Valiokunta toteaa, ettei momentin selvitysoassa mainittua esitystä valtioneuvostolle vuodelle 1998 annettujen lainanottovaltuuksien muuttamisesta ole annettu. Tällä seikalla ei ole vaikutusta asian käsittelyyn, koska myönnetty valtuudet sisältävät vain enimmäismääriä koskevat eduskunnan antamat suostumukset lainanottoon, eikä eduskunnan kannanottoa käytännössä otettavan lainan tarkkaan määrään.

Kuluvan vuoden talousarvion kattamistarpeen muuttumisen johdosta momentin tuloar-

viota voidaan valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen perusteella vähentää hallituksen esityksen mukaisen 6 325 000 000 markan lisäksi 4 015 000 000 markalla eli momentin mukaiseksi nettolainanoton vähennykseksi tulee 10 340 000 000 markkaa, joten kuluvan vuoden nettolainanoton määräksi jää 5 100 000 000 markkaa.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille merkitään vähennystä nettolainanottotarpeen supistumisen johdosta 10 340 000 000 mk.

Hallituksen esityksen mukaan ehdotetaan tuloihin yhteensä 7 391 762 000 markan ja menoihin 7 493 987 800 markan lisäystä. Ehdotettujen muutosten jälkeen olisivat kuluvan vuoden budjetoidut tulot ja menot alkuperäinen talousarvio huomioon ottaen seuraavat:

- tulot 197 122 479 000 markkaa
- menot 197 118 198 800 markkaa

Tällä lisätalousarviolla muutettu talousarvion taulukko olisi siten 4 280 200 markkaa ylijäämäinen.

Valiokunta on tehnyt lisäksi ehdotettuihin menoihin muutoksia, jotka vähentävät menoja 85 000 000 markkaa, ja merkittyihin tuloihin muutoksia, jotka vähentävät tuloja 83 437 000 markkaa. Talousarvio on siten valiokunnan ehdottamien muutosten jälkeen 5 843 200 markkaa ylijäämäinen.

Edellä lausuttuun viitaten ja muilta kohdin hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että eduskunta päättäisi hyväksyä seuraavat muutokset vuoden 1998 talousarvioon:

NUMEROTAULUKKO

(Kuten hallituksen esityksessä, paitsi että

tulomomentti 12.26.98 "Euroopan aluekehitysrastasta saatavat tulot" poistetaan 131 563 000 markkaa,

tulomomentille 12.39.50 "Tulot osakemyyn-
nistä" merkitään lisäystä 3 800 000 000 markkaa,
tulomomentille 15.02.01 "Nettolainanotto"
merkitään vähennystä 4 015 000 000 markkaa,
menomomentille 28.39.30 "Ahvenanmaan ta-
soitusmaksu" merkitään lisäystä 18 000 000
markkaa,
menomomentille 31.99.88 "Osakehankinnat"
merkitään lisäystä 6 000 000 markkaa,
menomomentille 33.17.51 "Työttömyysturva-
lain mukainen perusturva" merkitään vähennys-
tä 110 000 000 markkaa,
menomomentille 33.19.52 "Valtion osuus yrit-
täjien eläkelaista johtuvista menoista" merkitään
vähennystä 40 000 000 markkaa,
menomomentti 33.19.60 "Valtion osuus kan-
saneläkelaista johtuvista menoista" poistetaan
142 000 000 markkaa,
menomomentille 33.57.40 "Valtion korvaus
maatalousyrittäjien lomituspalvelujen kustan-
nuksiin" merkitään lisäystä 3 000 000 markkaa,
menomomentille 34.06.52 "Työmarkkinatu-
ki" merkitään lisäystä 100 000 000 markkaa,

menomomentille 35.45.54 "Asumistuki" merki-
tään lisäystä 80 000 000 markkaa.
Samalla valiokunta ehdottaa,

*että lisätalousarvioaloitteet n:ot 22—36/
1998 vp hylätään.*

Valtiopäiväjärjestyksen 86 §:n mukaan edus-
kunta päättää talousarvion julkaisemisesta Suo-
men säädöskokoelmassa. Talousarviota nouda-
tetaan siitä alkaen, kun se on julkaistu. Valiokun-
ta ehdottaa, että lisätalousarviota sovelletaan 9
päivästä joulukuuta 1998 alkaen. Edellä lausut-
tuun viitaten valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

*että eduskunta päättää julkaista tämän li-
sätalousarvion Suomen säädöskokoelmas-
sa ja*

*että sitä sovelletaan 9 päivästä joulukuuta
1998 alkaen.*

Helsingissä 27 päivänä marraskuuta 1998

Asian ratkaisevaan käsittelyyn ovat ottaneet osaa

pj. Mauri Pekkarinen /kesk
vpj. Kari Rajamäki /sd (osittain)
jäs. Olavi Ala-Nissilä /kesk (osittain)
Ulla Anttila /vihr (osittain)
Pirjo-Riitta Antvuori /kok
Timo Ihamäki /kok (osittain)
Heikki Järvenpää /kok
Bjarne Kallis /skl
Timo Laaksonen /vas
Reijo Laitinen /sd (osittain)
Markku Lehtosaari /kesk
Håkan Malm /r (osittain)
Mats Nyby /sd
Arja Ojala /sd (osittain)
Maija Rask /sd (osittain)
Kimmo Sasi /kok (osittain)

Oiva Savela /kok
Marja-Liisa Tykkyläinen /sd
Jukka Vihriälä /kesk (osittain)
Jorma Vokkolainen /vas (osittain)
vjäs. Kirsti Ala-Harja /kok (osittain)
Maria Kaisa Aula /kesk
Hannu Kemppainen /kesk (osittain)
Raimo Liikkanen /kesk (osittain)
Maija-Liisa Lindqvist /kesk (osittain)
Lauri Metsämäki /sd (osittain)
Margareta Pietikäinen /r (osittain)
Markku Pohjola /sd (osittain)
Tuija Maaret Pykäläinen /vihr (osittain)
Matti Saarinen /sd
Kari Uotila /vas (osittain)
Markku Vuorensola /kesk (osittain)

VASTALAUSE

Perustelut

Hallituksen lisätalousarvio on tekninen korjausbudjetti hallituksen jo tekemistä ratkaisuksista ja niiden aiheuttamista muutoksista kuluvaan vuoden talousarvioihin.

Lisätalousarvio ei sen sijaan reagoi millään tavalla kasvun hidastumiseen ja kansan kahtiajaon syvenemiseen. Hallitus on poliittikkansa valinnut eikä se ole valmis sitä tarkistamaan, vaikka hintana on turvattomuuden lisääntyminen, rikkaiden ennen näkemättömän nopea rikastuminen ja suuren osan tavallisista kansalaisista selviytymisen vaikeutuminen. Hallituksen lisäbudjetti osoittaa monin kohdin, ettei hallituksella ole aikomustakaan estää Suomen jakautumista yhä selvemmin menestyjiin ja menettäjiin.

Myönteisintä esityksessä on se, että nopeana jatkuneen kasvun ansiosta verotuloihin voidaan kirjata monen miljardin markan kasvu. Näihin saakka jatkuneen kasvun hallitus on kuitenkin rutistanut paljossa lyhytnäköisen keskittämispoliittikan keinoin. Sillä kasvu lyhytnäköisesti kiihtyy. Mutta sillä tiellä myös koko talouden alastulon riskit kasvavat.

Keskustan mielestä lisäbudjetillakin on puuttava kansan sosiaalisen ja alueellisen kahtiajaon pysäyttämiseen, korjattava hallituksen esittämää vahvemmassa mitassa syksyn kadon vaurioita ja parannettava kansalaisten turvallisuutta.

Soneran myynti

Lisäbudjettiin tuloutetaan valtion yhtiöiden myyntituloja yhteensä 8,4 mrd markkaa. Tämä koostuu yhtäältä valtion Sonera-osuuden jo toteutetusta myynnistä sekä meneillään olevasta Fortumin myynnistä arvioiduista tuloista.

Soneran, Fortumin ja myös muiden valtionyhtiöiden myynnistä saatavia myyntituloja tulee käyttää nykyistä enemmän osaamisen, teknologian ja tietoliikenteen sekä perusinfrastruktuurin rahoittamiseen. Valtion omaisuuden myynnistä saatavia varoja on kohdennettava myös alueellisesti nykyistä oikeudenmukaisemmin maan eri osiin. Mielestämme po. myynneistä nyt saatavia tuloja tulee käyttää sanottuun tarkoitukseen vuoden 1999 varsinaisessa talousarviossa.

Soneran hyvään myyntikuntoon saattamiseen ovat — hyvän liikkeenjohdon ohella — merkittävästi vuosien varrella vaikuttaneet suomalaiset Soneran ja sen edeltäjien palvelujen käyttäjät. Valtion osuuden myynti ei kuitenkaan onnistunut toivotulla tavalla. Toteutettiin alennusmyynti, johon lisäksi tavalliset piensijoittajat pääsivät mukaan vain pienillä osuuksilla.

— Soneran osakkeen hintahaarukka asetettiin aivan liian alas. Tämän seurauksena valtio menetti vähintäänkin monia satoja miljoonia markkoja.

— Piensijoittajien osuus mitoitettiin liian pieneksi. Samaan aikaan eri järjestelyin ns. avainhenkilöiden sijoitusosuudet olivat monikymmenkertaiset. Valtion omaisuuden tällaisessa myynnissä todellisia menestyjiä olivat asian järjestelijät itse.

Poliisin määrärahat

Uusimmatkin selvitykset osoittavat, että kansalaisten perusturvallisuus uhkaa heikentyä poikkeuksellisen vaarallisella tavalla. Erityisesti poliisin toimintamäärärahat ovat täysin riittämättömät poliisille uskottujen tehtävien hoitamiseen.

Poliisivakansseja on sadoittain täyttämättä. Tämän lisäksi täytettyjä vakansseja ei toimintamäärärahojen niukkuuden vuoksi kyetä käyttämään. Rahat eivät riitä esim. poliisien kenttätööhön tai tutkintaan siinä määrin kuin pitäisi.

Poliisin toimintamäärärahojen välitön lisätarve on 35 milj mk. Lisäksi vuoden 1999 varsinaisessa talousarviossa saman suuntauksen on jatkettava.

Katokorvaukset

Sääolosuhteet ovat aiheuttaneet tänä syksynä Suomen maataloudelle poikkeuksellisen vakavan kadon. Arviot satovahingoista kaikkine vaikutuksineen nousevat lähes kahteen miljardiin markkaan. Tästä suurin osa jää viljelijöiden itsensä korvattavaksi. Varsinkin karjatalouden ja erikoisviljelyn omavastuusäännökset aiheuttavat sen, että monet tilat jäävät kokonaan ilman korvauksia.

Yritysten investointi- ja kehittämishankkeiden tukeminen

Hallitus on toteuttanut viime vuosien aikana Suomen kansallisen aluepolitiikan alasajon. Kivistämällä tuen myöntämisperusteita, unohtamalla pk-sektorin muut työllistämisen- ja investointitarpeet, hallitus on osaltaan jo nykyisessä suhdannetilanteessa aiheuttanut investointi- ja kehittämisrahoituksen kysynnän vähenemisen.

Keskustan mielestä tähän suuntaukseen on saatava nopea muutos. Jo nyt pinta-alaltaan laajassa Suomessa alueperusteisesti kohdennettavat aluetuet ovat koko Euroopan vähäisimpiä.

Lausumaehdotukset

Edellä olevan perusteella ehdotamme yleisperusteluissa lausuttavaksi seuraavaa:

Valiokunta pitää tärkeänä, että jatkossa vastaavissa valtion omaisuuden myyntijärjestelyissä vältetään Soneran myynnin yhteydessä esiintulleet epäkohdat.

Hallitus on koko vaalikauden ajan alimitoittanut poliisin toimintamenojärärahat suhteessa poliisille asetettuihin tavoitteisiin saati sitten kansalaisten turvallisuustarpeisiin. Sen seurauksena kansalaisten turvallisuus on heikentynyt. Viittaamme ajankohtaisiin sisäasiainministeriön julkaisemiin selvityksiin.

Edellä olevan perusteelle ehdotamme yleisperusteluissa lausuttavaksi

että hallitus ei nauti eduskunnan luottamusta.

Yksityiskohtaiset perustelut

Pääluokka 26

SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

75. Poliisitoimi

21. *Toimintamenot (osa EU)* (siirtomääräraha 2 v)

Poliisitoimen käytössä olevat voimavarat eivät vastaa sen yhteiskunnallisia velvoitteita ei-

vätkä myöskään talousarvion perusteissa asetettuja tavoitteita. Jo varsinaisen budjetin käsittelyn yhteydessä syksyllä 1997 kävi ilmi, että esitetty määräraha on riittämätön. Nyt sisäasiainministeriön poliisiosasto sekä poliisijärjestöt arvioivat, että vuoden 1998 määrärahoissa on vähintään 35 miljoonan markan vaje, jotta vuoden 1997 toiminnan taso kyetään säilyttämään. Hallitus ei kuitenkaan lisäbudjetissa esitä muuta kuin EU-puheenjohtajakauden turvahankintoihin liittyvän lisäyksen poliisin toimintamenoihin.

Yli 500 poliisin virkaa on edelleen täyttämättä. Eläkkeelle jäämisen tai muun syyn takia vapautuviin tehtäviin ei nyt voida palkata uusia henkilöitä. Niinpä henkilöstövoimavarat kohdentuvat epätarkoituksenmukaisesti työtehtävien hoitamisen kannalta.

Toimintamenojen niukkuuden takia useissa kihlakunnissa päivitysvalmiuden ylläpito on vaikeutunut, poliisin virka-avun saanti kestää, eikä vaativan rikostutkinnan tasosta kyeta huolehtimaan toivotulla tavalla. Liikennevalvonnassa ja huume- ja talousrikosten parissa työtä olisi entistä enemmän. Määrärahojen niukkuuden takia liikkuva poliisi on kuitenkin joutunut karsiimaan toimintaansa Kemijärvellä, Jämsässä ja Forssassa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme kunnioittaen,

että momentille 26.75.21 otetaan lisäyksenä 35 000 000 markkaa.

Pääluokka 30

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

31. Maa- ja puutarhatalouden tulotuki (osa EU)

44. *Satovahinkojen korvaaminen* (siirtomääräraha 3 v)

Suomea kohdanneet satovahingot ovat tänä syksynä mittavat. Tilakohtaisia vahinkoarvioita on tehty lähes 25 000 tilalla. Vahinkoala nousee noin 400 000 hehtaariin. Vahingot ilmoituksen jättäneillä tiloilla ovat 1 miljardin markan luok-

kaa. Maatalouden taloudellinen tutkimuslaitos on arvioinut kokonaisvahingot 1,7 miljardiksi markaksi. Läheskään kaikkia vahinkoja ei ole ilmoitettu, koska ne jäävät omavastuun piiriin.

Satoa kohdanneet vakavat menetykset uhkaavat pahasti viljelijöiden toimeentuloa ja kotimaisen ruoantuotannon tulevaisuutta. Tämän vuoksi viljelijöille olisi korvattava tilakohtaisesti kokonaan 30 prosentin omavastuun ylittävät vahingot.

Tilakohtaisen korvausmenettelyn perusteella syntyy suuri määrä väliinputoajia, kuten nurmitilat, erikoistuotantotilat ja luomutilat. Laatu- ja tappioiden, korkeampien kustannusten ja välillisen tuotannon menetyksen korvaamiseen tarvitaan yleiskorvauksia. Jotta mm. tilaa kehittävien nuorten tilat selviytyvät kriisiajan yli, tarvitaan myös korkotuettuja satovahinkolainoja.

Lisätalousarvion määrärahoja tulee käyttää tilakohtaisten määrävahinkojen korvaamiseen, laatu- ja tappioiden ja välillisten vahinkojen korvaamiseen yleiskorvauksina.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 30.31.44. otetaan lisäyksenä 200 miljoonaa markkaa.

Pääluokka 32

KAUPPA- JA TEOLLISUUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

51. Yritystoiminnan investointi- ja kehittämissankkeiden tukeminen

49. Yritysten investointi- ja kehittämissankkeiden tukeminen (osa EU) (arviomääräraha)

Työttömyyden radikaali alentaminen ja talouden kasvun jatkuminen edellyttävät pienten ja keskisuurten yritysten toimintaedellytysten pa-

rantamista. On vauhditettava kotimarkkinatuotannon ripeää elpymistä ja sitä tukevia voimakkaita toimenpiteitä pk-sektorin työllistämismahdollisuuksien parantamiseksi.

Kansallinen aluepolitiikka yritysten kehittämistoimenpiteiden osalta on ensi vuonna putoamassa minimiin. Hallituksen politiikka on hälyttävää, sillä maan tasapainoiseksi kehittämiseksi maakunnissa tarvittaisiin nyt kipeästi pk-yrityksiä kannustavia toimenpiteitä.

Uusien työpaikkojen luomiseksi ja tasapainoisemman alueellisen kehityksen aikaansaamiseksi olisi välttämätöntä korjata yritysten investointi- ja pk-avustusten tasoa, ei missään nimessä vähentää niitä.

Edellä esitetyn perusteella ehdotamme,

että momentille 32.51.49 esitetty 40 000 000 markan vähennys poistetaan.

Pääluokka 34

TYÖMINISTERIÖN HALLINNONALA

06. Työvoimapolitiikan toimeenpano

65. Kotitaloustyön väliaikainen tuki (siirtomääräraha 3 v)

Kotitaloustyön tukijärjestelmää on pyrittävä valiokunnan mielestä yksinkertaistamaan ja selkiyttämään sekä tuen tasoa nostamaan.

Sen perustella ehdotamme, että momentin 34.06.65 perusteluissa lausuttaisiin:

Valiokunta edellyttää hallituksen ryhtyvän toimenpiteisiin kotitalouksien työllistämismahdollisuuksien parantamiseksi siten, että verovähennysoikeus ulotetaan koko maahan ja että vähennyksen enimmäismäärä on 10 000 markkaa kotitaloutta kohti vuodessa.

Helsingissä 27 päivänä marraskuuta 1998

Mauri Pekkarinen /kesk
Jukka Vihriälä /kesk
Maria Kaisa Aula /kesk
Hannu Kemppainen /kesk

Markku Vuorensola /kesk
Raimo Liikkanen /kesk
Olavi Ala-Nissilä /kesk
Maija-Liisa Lindqvist /kesk

